

עשרת הדברות

ליאת יחיא, תיכון שש-שנתי ע"ש פנחס אילון

Liat.y@bezeqint.net

מטרות המערך

1. התלמידים יכירו את עשרת הדברות.
2. התלמידים יגיעו להבנה של סידורם של הדברות, משמעותם וישוו אותם כפי שהם מופיעים במקומות שונים במקרא.
3. התלמידים יתרגלו בניית שאלות פרשניות על טקסט.
4. התלמידים יתרגלו עבודת צוות.

סקירה:

מערך השיעורים נועד לאפשר לתלמידים לחקור את משמעותן של עשרת הדברות מכמה היבטים באמצעות חקר פרשני עצמאי. התלמידים עובדים לבד ובקבוצות על יצירת שאלות, השוואת הטקסט בספר שמות (כ: א-יא) למופעים אחרים של עשרת הדברות, בחינת הדברות לאור סיפור מקראי בו מיושם כל דיבר ובחינה של אירועים עכשוויים לאור עשרת הדיברות. המערך יכול להילמד הן בהקשר של לימוד המקרא וספר שמות והן במסגרת של דיון במוסר או בחוק ובמשמעותם.

אמצעים:

ספר תנ"ך לכל תלמיד.
"בנק שאלות" – רשימה של מילות שאלה ושל נושאים עליהם אפשר לשאול (מופיע כנספח בסוף הקובץ).
גישה לאינטרנט או לעיתונים יומיים.

מהלך השיעור:

1. שיעור פתיח על עשרת הדברות – מהם הדיברות? מה תפקידם בברית עם האלוהים? חוקי עשה ואל תעשה. משמעותם של חוקים בחברה.
2. עבודה בכיתה – קריאה עצמאית של הדברות כאשר כל תלמיד כותב את כל דיבר בלשונו, כפי שהבין אותו.
3. כיצד נחלק את עשרת הדברות? דיון בכיתה לאור קריטריונים לחלוקה שיציעו התלמידים.

4. חלוקה לקבוצות עבודה בנות ארבעה-חמישה תלמידים. כל קבוצה נדרשת להתרכז בדיבר אחד.

5. סיעור מוחות ליצירת אוסף שאלות – כל קבוצה תכין רשימת שאלות המתעוררות עבורם מקריאת הדיבר. בשלב שני ניתן להיעזר בבנק השאלות.

להרחבה/העמקה:

התלמידים יידרשו להתייחס בעבודה גם לאחת או יותר מהנקודות הבאות:

א. לדיבר כפי שהוא מופיע גם בספר דברים ה ובספר ויקרא יט.

ב. לסיפור מקראי שעליו חל הדיבר ומיושם או לא מיושם בו:

הדיבר	הסיפור
לא יהיה לך...	עגל הזהב – שמות לב
כבד את אביך...	שאל והאתונות – שמואל א ט 1-6
לא תרצח	דוד ובת-שבע – שמואל ב יא
לא תנאף	דוד ובת-שבע – שמואל ב יא
לא תגנוב	עכן – יהושע ז 10-26
לא תענה ...	כרם נבות – מלכים א כא
לא תחמוד ...	כרם נבות – מלכים א כא

ג. דיון בדיבר לאור אירוע בן-ימינו: התלמידים נדרשים למצוא כתבה בעיתונות או

באינטרנט, להסביר את האירוע ולדון בו לאור הדיבר ובדיבר לאורו.

ד. העלאת הצעות לדיבר ה-11 שהתלמידים חושבים שראוי להוסיף לעשרת

הדיברות.

נספח: בנק השאלות

השאלות צריכות לגעת בחלק

מההיבטים הבאים:

- עובדות
- שימושים
- צורה
- גודל
- זמן
- מקום
- תהליכים
- סיבות ותוצאות
- מטרות
- עקרונות
- יישומים

- מה? מי? למה? האם? מדוע?
- מה מקור...?
- מה הטעם....?
- מה מזכיר...?
- מה עלול לקרות...?
- מה גרם ל...?
- מתי...?
- ממה...?
- מה היתרון ...?
- מניין...?
- מה זה...?
- לשם מה...?
- כיצד...?
- למה דומה...?
- כמה...?
- כמו מה...?
- כיצד ייתכן...?
- איך...?
- איל אפשר...?
- עד מתי...?
- עד כמה...?
- האם ניתן לעשות...?